

Izhaja
trikrat na teden:
v torek, četrtek,
soboto.

EDINOST

ZA RESNICO
OD BOJA
DO ZMAGE!

Issued
threetimes a week.
Tuesday, Thursday
Saturday.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO SLOVENSKE PODPORNE DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGO.
ŠTEV. (No.) 105. CHICAGO, ILL., SOBOTA, 1. SEPTEMBRA — SATURDAY, SEPTEMBER, 1, 1923. LETO (VOL.) IX.

XV. konvencija K. S. K. J. končana.

ANTON GRDINA PREDSEDNIK K. S. K. JEDNOTE.

Skoro po 10-dnevnem zborovanju, so naši delegatje prišli iz Clevelanda. Hudo delo so imeli za izvršitev in so ga tudi storili. Skozi vse dni so imeli burna zborovanja, toda prav posebno živahen je bil volilni dan v torek 27. avg. Pozno v noč so trajale volitve.

Boj med posameznimi kandidati je bil velik. Boj za predsedništvo se je vršil med Mr. A. Grdino in Mr. M. Mravintzem iz Pittsburga, toda končno je zmagal Mr. Grdina z 6 glasovi. Tako sedaj je predsednik K. S. K. J. jednote Mr. A. Grdina iz Clevelanda.

Potem se je vršila volitev za prvega podpredsednika. Izvoljen je za podpredsednika Math Jerman iz Pueblo, Colo. enoglasno. Volitev za II. podpredsednika je šla med Mr. Skubicem in Mr. Mravintzem. Ko se je Mr. Mravintz odpovedal, je bil izvoljen Mr. Skubic iz Minnesote.

Ker so bile tudi ženske zastopane na letošnji konvenciji, so tudi te dobile uradniško mesto. Izvoljena je namreč za III. pod-

predsednico Mrs. Prislana iz Sheboygana.

Za tajnika je izvoljen Mr. Joseph Zalar in kot pomožnim tajnikom Mr. Vertin iz Joliet.

Blagajnik je John Grahek.

Duhovnim vodjem je bil izvoljen Rev. Luka Gladek iz Pennsylvanije in vrhovni zdravnik je Dr. Jos. V. Grahek.

Potem so bile volitve za pet glavnih nadzornikov. Prvi nadzornik je Mr. Mihael Opeka, II. Mr. John Jerić iz Chicago; III. John Germ iz Colorade; IV. John Zulich iz Clevelanda; V. Martin Shukle iz Minnesote.

Porotni odbor: Mihael Sterbenc iz Michigana, Martin Kremesec iz Illinois, Frank Trempeš iz Minnesote.

Pravni odbor: John Dečman iz Pennsylvanije, John Murn iz New Yorka, Jos. Butković iz Colorade.

Urednik Glasila je Mr. Ivan Zupan. To je sedanjí jednotin odbor za tri leta.

Prihodnja konvencija bo v mestu Pittsburg, Pa.

BOLJŠEVIZEM V NEMČIJI STRAŠI Z NOVO VOJNO.

V Washingtonu se bojijo premoči rdečih, sedaj, ko je padla Cunovala vlada.

Washington. — V diplomatskih krogih tu v Ameriki se boje, da ne bi boljševiki strmoglavili Nemško državo. Vedeli so, da bo kar naenkrat padla Cunovala vlada, toda niso pa mislili, da se bo toliko časa vzdružala na krmilu. Da so se pa sedaj vzdružali po "Versalski pogodbi," namreč zadnje štiri leta, je bil pa le pritisk, tako imenovane zahodne politike.

Nemčija je mislila ves čas, da se s pomočjo te politike obvarje nemirov in s časoma se razbremení dolgov, ki jih je naložila "Versalska pogodba." Potem pa zopet postane močna država na zahodu. To je bila edina pot, da pride do svoje moči. Niso se pa vprašali, če bo mogla Nemčija izvršiti, kar ji je naložila "Versalska pogodba." Nemčija nima te moči.

Nemčija si je znala drugače pomagati. Šla je proti vzhodu in tukaj si dobila prijateljstvo. Sklenila je gospodarsko zvezo z Rusijo, ki je velikega pomena za Nemčijo, ne samo v gospodarskem oziru, ampak tudi v političnem. Rapalska gospodarska pogodba je važnega pomena za pogodbo in obenem pa tudi za

Rusijo. Tudi Turčija se je že preje zvezala z Rusijo in ona je bila prva, ki je pripoznala "Sovjetsko Rusijo."

Sedaj je Nemčija na razpotju in se ne ve, kje bo njena bodočnost. Ali bo ostala del zahodnih držav, ali pa bo šla k oboroženi Rusiji, katera je vedno pripravljena, da udari proti zahodu.

Razmere v Nemčiji so dan za danem slabši. Bliža se ravno takemu polomu, kot je bil v Rusiji. Bere se, da finančno je že podobna, kajti ne ve se že koliko milijonov mark se dobi za dolar. Zahodna politika ni prinesla nič za Nemčijo, kakor uničenje države. Obrniti se mora sedaj edino še k Sovjetski Rusiji.

Zveza Nemčije, Rusije in Turčije je postala strah zahodnim diplomatom. V tej zvezi je velika nevarnost za v bodočo in mogoče prav hitro vojno.

Vprašanje je tudi in še prav posebno se zanimajo politiki v Washingtonu, kaj bo Japonska rekla na to pogodbo. Japonska želi trdna tla na Azijatski strani. Rusija ji je že obljubila velik del zemlje v Aziji, samo, da bo podpirala trozvezo držav. Trozveza bo skupno delovala proti Poljski, Franciji in Belgiji.

Anglija bo tukaj gledala, kakor vedno le od strani in bo skušala s svojo politiko, rešiti vodstvo na vzhodnih kolonijah.

V splošno rečeno, mir je posebno obtežkočen v zadnjih dveh tednih zaradi političnih in gospodarskih nasprotij. Nahajamo se pred novo vojno.

AMERIŠKE VESTI.

— Iz Washingtona poročajo, da iščejo mokrachi in suhači podpore pri predsedniku Coolidge-u, obe stranki si nadejati njegove pomoči. Na katero stran bo predsednik krenil s svojim vplivom še ni nikomur znano.

— V Washingtonu so suhaški detektivi ujeli avtomobil, ki je vozil rum. Avto je bil oborožen s strojem za proizvodnjo dima, kar že v več krajih uporabljajo tihotapci, namreč v nebo spuste za seboj velik oblak dima, da jih zasledovalci ne vidijo, v katero stran beže.

— Iz Saratoga Springs, N. Y. se naznanja, da je stanje newyorškega župana Hylana slabše. Njegova temperatura je bila sinoči 103. Zdravniki so v velikih skrbih, za županovo življenje.

— Včeraj so imeli vsi državni uslužbenci v Springfieldu svoj letni izlet. Izleta se je udeležil tudi državni tajnik Emerson, ki je imel daljši govor na tem izletu.

— V New Yorku je včeraj preminul Bernard J. Daring, direktor kino gledališč. Daring je bil poznan na vzhodu kot eden najumetnejših gledaliških umetnikov te stroke.

— V Richland Center, Wis. sta zgorela dva otroka v postelji. Vzrok nesreče je bila bajeta, ki je nažgala petrolejsko peč in nato odšla iz hiše. Odeja na postelji se je nekako užgala in oba otroka eden star 7. in drugi 4. leta sta zgorela.

— Chicago. — Na ravnatelstvu policije se je določilo, da od sedaj za naprej bodo določeni posebni stražniki, ki bodo imeli nalogo, da ustavijo vsakega pijanega voznika avtomobilov in ga preiščejo, če imajo kaj pijače pri sebi.

— Chicago. — Predsednik šol v Chicagi je odstopil. Vzrok temu je, ker želi pokoja. Posloval je kot predsednik 27 let.

— Chicago. — Mrs. Nitti je povzročila smrt svojega moža. Glavni sodnik Mr. David je odredil, da se Mrs. Nitti kaznuje s smrtno kaznijo na vešalih.

— Chicago. — Delavci v plinskih tovarnah so zahtevali, da se njim zvišajo plače za 25 procentov. Kompanija se je izrazila, da je povišanje plač nemogoče. Prvič, ker so cene plina znižali na letno izgubo \$1.000.000 in plače so že povišane 110 procentov od pred vojnih plač.

— New York. — Commercial Cable Co. je naznanila, da se je ustanovila cenzura za vse brzojave na otok Cubo. Cenzuro je proglasila vlada republike Cuba. Vzrok temu je neki nemir v provinci Orienta.

— New York. — Poročajo, da je znani preiskovalec severnega pola McMillan poslal poročilo, da je oddaljen 2300 milj od Bostona. Poročila prihajajo po brezžičnem brzojavu. To je tudi prvi svetovni record.

— V Chicagu na North Leavitt street na 516—18 je bila sinoči položena od črne roke bomba pred veliko hišo, ki je eksplodirala in napravila veliko materialno škodo. Več drugih hiš je vsled silne eksplozije prizadetih.

— V Neckerston, Arizona so te dni zaprti tri ponarejevalce denarja. Spravili so v promet več pet dolarjskih bankovcev po tamkajšni okolici. Zaplenili so dva stroja za tiskanje in več papirja za izdelovanje bankovcev.

RUSIJA JE ŽE ZAČELA S SVOJIMI NAKLEPI.

Moskva. — Ruska sovjetska vlada je izdala poziv za vse nemške komuniste, da naj se pripravijo za revolucijo v Nemčiji.

Izdali so tudi resolucijo, ki pravi:

"Če Francozi kontrolirajo Nemčijo, to pomeni vojna proti Rusiji."

Na tretji internacionali so se izrazili, da se skliče, ne pozneje kot pred prvim septembrom konferenca, da se določi, kako organizirati nemške komuniste za revolucijo.

To je prvi korak, da se uresniči njihov naklep. Uradniki tretje "Internacionalne" želijo, da naj nemški delavci pričnejo vojsko s kapitalisti.

CARIGRAD BO 4. OKT. V TURŠKIH ROKAH.

S tem dnem bodo določene v mestu angorske postave; tujci morajo iti iz mesta. Amerikanska organizacija Y. M. C. A. mora tudi zapustiti mesto.

Carigrad. — Izpraznitev mesta se nadaljuje mirno. Poročajo, da izpraznitev bo končan 3. oktobra in oblast čez mesto bodo zopet prevzeli Turki. Turške oblasti so že prevzele vse javna poslopja in barake, katere so bile s silo zavzele tuje čete.

Vlada iz Angore je sporočila, da se morajo zapreti vse one šole, katerim vlada do 14. okt. ne bo dovolila delovanje. Amerikanska organizacija Y. M. C. A. bo izgnana iz Carigrada in še več drugih organizacij.

Ruski ubeženci lahko ostanejo v Carigradu toliko časa, dokler ne dobijo od sovjetske delegacije v Angori posebne listine. Tisti pa, kateri niso voljni sprejeti listine od sovjetske vlade, bodo izgnani v kako drugo državo, ali jih s silo deportirali v Rusijo.

Grki v Carigradu ostanejo le tisti, kateri bodo imeli posebno dovoljenje. Ostane jih samo 80.000 — 70.000. Drugi bodo pa izgnani. Lastnina tistih Grkov, ki so že zapustili Carigrad, se razdeli demobiliziranim turškim oficirjem.

Turčija je tudi sestavila listino, ki pove, koliko škodo je povzročila okupacija tujih čet. Vlada naznanja, da škoda na uradnih pripravah znaša \$500.000. Na privatnih hišah \$100.000. Lastnine je bilo odnešene za 1 milijon dolarjev.

Policiji je naročeno obrniti veliko pozornost na tujce, ki imajo še dovoljenje potovati brez posebnega dovoljenja po Anadoliji. Zapreti jih pa ne smejo brez posvetovanja v Angori. Ljudje se radevolje selijo iz Carigrada in na vseh konzulatih je polno ljudi, da dobijo potrebne vizume.

ITALIJA ZAHTEVA ZAGOVOR GRČIJE.

Predsedniku Mussolinu je bilo naznanjeno, da so Grki ubili 4 italijanske zastopnike pri razmejitveni komisiji. Vlada je zahtevala, da se Grčija opraviči in potem kaznuje ubijalce.

— V Becker, Mo. se je zgodila železniška nesreča. Tovorin vlak je zavozil v potniški vlak. Mnogo potnikov je jako nevarno poškodovanih, ki so jih odpeljali v bolnišnico, kjer so jim dali prvo zdravniško pomoč.

JUGOSLOVANSKE NOVICE

DOLENJSKI POTNIK.

Pretečeni teden sem jo udaril proti Novemu mestu. Prenočil sem v novem hotelu, katerega je vzela v zakup za 15 let družba "Union" iz Ljubljane in ga upravlja g. Koren, bivši restavrador v "Narodnem domu" v Velikovecu. Zvečer se je zbrala na večerici večja družba in je med pogovorom o gospodarskem in političnem položaju prav prijetno potekel večer. Ker je bila prejšnji teden hudo potolkla toča v Mirnipeški, št. Peterski, Belocerkovski, šmarješki in trebelski občini, je nanesel pogovor tudi na to elementarno nezgodo. Zvečer sem zelo zanimive vesti, kako si babjeverni dedci in babjeverne babnice točo tolmačijo. Napravili so jo "farji", zlasti, da je prizadet pri tej nezgodi trebelski kaplan, ki se je nekim fantom, ko se je vračal 15. julija iz St. Petra domov in so ga med potjo nekaj nadlegovali, zagrozili, da jim bo že poslal mletve. Babjeverniki so odločno zatrjevali, da so videli v toči monštrance. Moral sem se takemu babjeverstvu smejati in sem se spomnil pokojnega Trdine, ki tako lepo opisuje, vražjeverne Podgorce. Uvidel sem, da so se iz Trdinovih časov do danes še prav malo izpremenili. Čudno, da niso pogruntali kako bolj naravno in da niso videli v toči mesto monštrance zidanic, debelih babnic in nerodno starih dedcev, ki ob nedeljah svinjarijo, kolnejo in pijančujejo.

Zanimalo me je, da so v St. Petru blagoslovili nov Katoliški okolič, da se je vršila na Sv. Petra in Pavla v Stopičah lepa orlovska prireditev, o kateri je stopiški poročevalec pozabil poročati v Domoljubu, da novi rod potom Orlovstva zapuša stara pota in hodi po novih ter išče umskega, duševnega in telesnega napredka.

Zadrugištvo vrlo napreduje. Najmočnejša zadruga v novo-mestški okolici je Kmetijska prodajna in nabavna zadruga v Gor. Straži, ki kupčuje obširno z lesom in ima tamkaj veliko skladišče. Lansko leto je kupila veliki zvon za župno cerkev v Vavti vasi, letos pa pomaga pri zidanju doma v Vavti vasi, ki bo letošnjo jesen že pod streho.

Kmetijsko društvo za dekanijo Novo mesto in okolico dobro prospera in oskrbuje zadrugnike s skupnim nabavljanjem gnojil, galice in drugih potrebščin. Ljudska posojilnica v Novem mestu skrbi za to, da imajo somišljeniki priliko naglati v njej denar in da pomaga do cenenega kredita. Nahaja se v najboljšem razvoju in bo tvorila s časom močno gospodarsko postojanko v novo-mestški okolici. Vsi naši somišljeniki naj bi pri njej naglati in se ravnali po geslu: Svoji k svojim!

Čul sem, da so se v zadnjem času začeli krepko organizirati radikali v Novem mestu. Med kmetijskimi prebivalci v okolici pač ne morejo zadobiti tal, zato so se lotili mesta, kjer so iz demokratskih vrst vzprejeli precej somišljenikov. V njih vrste se vpisuje zlasti uradništvo, ki se boji za svoj obstanek.

Razmerje do Bolgarije.

Razmerje do Bolgarije je zelo slabo, tako se izraža naš zunanji minister dr. Ninčič. Bolgarija drži z Angleži, Mažari in Italijani. Zato ni čudno, da z nami ni prijazna.

PROČ OD EVROPE.

Senator Hiran Johnson se je peljal na svoji poti od vzhoda proti zahodu skozi Chicago. Tu v Chicagi se je izrazil o Evropi, da je vsa Evropa pekel pogubonosne sebičnosti.

On gre domov v Californijo, ko je 5 mesecev preživel drugje. Ni hotel govoriti o domači politiki. Rekel je, če bi pričel, da ne konča v enem mesecu.

Zahvalimo se Bogu, da smo proč od evropskih zmešnjav. Če imamo najmanjši čut za dobro, ogibljimo se pekla. Tam je izgubil idealizem ali altoizem. Vse se potaplja v pogubo.

HUDA OBTOŽBA LASTNI- KOM PREMGOVNIH JAM.

Zastopniki ameriških delavcev v premogovnikih so se izjavili, da so najeti ubijalci ubili več delavcev.

Washington. — Zastopniki obsojajo lastnike premogovnikov, da so se godila nesramna početja z union delavci v premogovnikih. Posebno so postopali grdo v premogovnikih mehkega premoga. Mnogo jih je bilo napadenih, ranjenih in tudi celo ustreljenih, zaradi tega, ker so bili v Union organizaciji, ali tisti, ki so hoteli pristopiti tej organizaciji.

Da bo sedaj ljudstvo na jasnim in da ne bo v strahu so Ellis Searles, John Moore in Thomas Kenned sporočili zastopnikom delavcev, da naj naznanijo ljudstvu, da vsakdo ima pravico pristopiti k organizaciji, ako kdo želi in od sedaj naprej se ne br več zabranjevalo s silo od tega. Mnogo jih je bilo ubitih ali poškodovanih od najetih ubijalcev v Virginiji, Utah, Alabama, Maryland, Colorado in v drugih neorganiziranih ali samo deloma organiziranih deželah. Vzrok poba je bil samo to, ker so bili v Union, ali pa so hoteli postati člani te organizacije. Mnogokrat so se pritoževali in tožili, pri sodiščih, toda malokdaj so imeli uspeh, da bi ne bili še naprej vznemirjeni od podkupljenih ničvrednecev.

TYPHOID-MALARIJA GROZI.

Sioux City, Iowa. — Znaki neke mrzlice typhoid malarije so se pojavili v teh krajih. To je silno nevarna in nalezljiva bolezen. Izumrlo je že nekaj celih družin zaradi te bolezni. Vzrok pravi, da je pomanjkanje vode.

DENARNE POSILJATVE.

Včerajšnje cene so bile jugoslovanskim dinarjem:

100 — Din.	\$ 1.45
500 — Din.	\$ 6.10
1000 — Din.	\$ 11.90
2500 — Din.	\$ 29.00
5000 — Din.	\$ 57.00

Za italijanske lire:

50 — Lir	\$ 2.75
100 — Lir	\$ 5.25
500 — Lir	\$ 24.00
1000 — Lir	\$ 47.00

Pri večjih svotah, ki presegaajo 1 tisoč Din. ali 1 tisoč Lir, damo še poseben popust. Predno pošljete denar črez druge trdke se spomnite na naše podjetje, ki bo Vam poslalo Val denar v stari kraj ceneje in hitreje, kakor kje drugje. Naše cene so vedno najnižje!

Vse pošiljave naslavljajte na: BANČNI ODDELEK EDINOST 1849 W. 2nd St. Chicago, I.

